

Kedves ünneplő Közösség! Kedves Lajosmizseiek! Kedves Vendéglátóink!

Nemzeti ünnepünkön egy rendhagyó kiállításmegnyitóra gyűltünk össze, amely négy településnek: egy Bács-Kiskun megyeinek, Lajosmizsének és három bácskainak, Adának, Óbecsének és Temerinnek szellemi kisugárzását, épített örökségének szépségét, valamint a közösségi tudás és közösségi fikció (múlt, jelen, jövő) erejét igyekszik a vizualitás és a szavak segítségével megjeleníteni és kifejezni; valójában azt a lírai üzenetet képileg újrafogalmazni, amelyet Szűgyi Zoltán adai születésű, ma Budapesten élő költő *A magad helyén* című versében így öntött szavakba:

*Ha magadba zártad a tájat,
a kertet, az udvart, a házat,
az utat, a folyót, a fákat,
magadban hordod otthonod.*

Otthon vagy.

Amikor e kiállítást állítottuk össze, valójában ennek a tájnak a visszfényét kerestük magunkban és másokban: kiütközik-e belőlünk? Odanyúlunk-e, mint jó orvos, ki tudjuk-e tapogatni, valóságot ér-e kezünk, szemünk, tollunk? Van-e kapcsolatunk vele, vagy csak úgy helyezzük légüres térbe alakjainkat? A kérdés felvetése nagyon is jogos, hiszen a tájnak szerves kapcsolata van a színhez, a hangulathoz. A szín és a hangulat az a gyökér, az a hajszál, amelyen át alakjainkat odaszögezhetjük a földhöz, a tájhoz, és felébrésztethetjük a nézőben, az elszármazottakban azt a hatalmas érzést, hogy együtt járhat velünk, és ahol jár, az a mi szülőföldünk, a „magunk helye”, ahol „otthon vagyunk”.

Vándorkiállításunk az első eseménysora annak a mozgósító aktivitássorozatnak, amely arról akar minden érintettet (önkormányzatokat, civileket stb.) meggyőzni, hogy lehet és kell az elszármazottakkal egy minőségében és intenzitásában erősebb kapcsolattartást kiépíteni és működtetni, amely a Magyarország–Szerbia IPA Határon Átnyúló Együttműködési Program támogatásával megvalósuló *A hely szelleme* című projekt része, és amely nem jöhetett volna létre Schwertner Jánosnak, a Kistérségek Fejlesztéséért Tudományos Egyesület elnöke nélkül. (Köszönet érte!)

Az igazság és valóság az, amit szerettünk volna bemutatni, maradéktalan hangulatképet adni világunkról. Arról a világról, amelynek színei a Nagyalföld árnyalatai. Hiszen szerves része vagyunk a Nagyalföldnek: északon Lajosmizse a Duna–Tisza közti homokhátság északi részén, délen pedig Ada, Óbecse és Temerin, ott, ahol a futóhomok a feketefölddel ütközik. Ott, ahol a nagy vizek hatalmas háromszögeket képeznek, ott, ahol emberkéz teremtette csoda, az első európai nagycsatorna az egész táj képét és vele a lelkét formálta át. Ott, ahol a Tisza megszelídül, és sokarcúvá teszi a tájat. És különösé azokat, akik a partjait lakják.

A nagy víz: út a világba. Sokan gondolták így mind a négy településen, amikor elindultak a nagyvilágba. Velük keressük most a kapcsolatot, feljűk fordulunk, hogy megérezzék e táj sajátosságát, a különös röögöt, a földszagot olyannak, ahogy a valóság-

ban keveredik a porral és homokkal, hogy érzékeljék ezeknek a településeknek hol nagyra törő, hol girbegurbán korcs utcáinak igazi lelkét, a hely szellemét.

Lehet, hogy már nem ugyanaz a táj azok számára, akik majd visszarévednek gyermekkoruk óaranyfényű békés világára. De hisszük, hogy köldökszínór volt és maradt a szülőföld, amely a természethez, a földhöz köt egy olyan tájban, ahol csak a dűlőutakat nem szántják, és mezei virágot is inkább csak az árokparton találni. Ezúttal nem a veszteségeket, amelyek sebezhetővé, gyökértelessé teszik az embert, hanem azt igyekeztünk bemutatni, ami arra ösztönözhet mindenkit, hogy igyekezzen otthon lenni a megváltozott, önmagából kifordult tájban is.

A színek és hangulatok a történelem szerves részévé válhatnak. Maga a történelem pedig a lélek negyedik dimenziója: adva van a táj, a kő, a kép – spirituálisan felépítettük, kiépítettük körülöttünk a múltat. Lajosmizsét, Adáét, Óbecsét és Temerinét, amely a maga színeivel pótolhatatlanul egész, egységesen múltba nyúló, s a magyar egység töretlenségét szimbolizálja a nagy vizek, a Duna és a Tisza szögletében: örökké és mindig. Letörölhetetlenül a múltban is, ma is épp Szent István királyunk ünnepén.

Lajosmizse, 2012. augusztus 20.

Hajnal Jenő